

EUROPOS PARLAMENTAS

2009–2014

Regioninės plėtros komitetas

2010/2160(INI)

11.2.2011

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl esamos padėties ir būsimųjų sąveikų siekiant didesnio ERPF ir kitų struktūrinių fondų veiksmingumo
(2010/2160(INI))

Regioninės plėtros komitetas

Pranešėjas: Georgios Stavrakakis

PR_INI

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĒL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	10

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl esamos padėties ir būsimųjų sąveikų siekiant didesnio ERPF ir kitų struktūrinių fondų veiksmingumo (2010/2160(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 174 straipsnio pirmą pastraipą ir 175 straipsnio pirmą pastraipą,
- atsižvelgdamas į 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1083/2006, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo¹, ir ypač į jo 9 straipsnio 4 dalį,
- atsižvelgdamas į 2006 m. spalio 6 d. Tarybos sprendimą 2006/702/EB dėl Bendrijos sanglaudos politikos strateginių gairių²,
- atsižvelgdamas į 2008 m. spalio 21 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl valdymo ir partnerystės nacionaliniu bei regioniniu lygmenimis ir regioninės politikos projektų pagrindo³,
- atsižvelgdamas į savo 2009 m. kovo 11 d. rezoliuciją „Sanglaudos politika. Investicijos į tikrąją ekonomiką“⁴,
- atsižvelgdamas į savo 2009 m. kovo 24 d. rezoliuciją dėl sanglaudos politikos papildymo kaimo plėtros priemonėmis ir suderinimo su jomis⁵,
- atsižvelgdamas į savo 2009 m. kovo 24 d. rezoliuciją dėl Žaliosios knygos apie teritorinę sanglaudą ir diskusijų dėl būsimos sanglaudos politikos reformos eigos⁶,
- atsižvelgdamas į savo 2010 m. gegužės 20 d. rezoliuciją dėl moksliniams tyrimams ir inovacijoms skirtų lėšų panaudojimo miestuose, regionuose, valstybėse narėse ir Europos Sąjungoje pagal Reglamentą (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros programą⁷,
- atsižvelgdamas į savo 2010 m. gegužės 20 d. rezoliuciją dėl sanglaudos politikos indėlio siekiant Lisabonos ir 2020 m. ES strategijos tikslų (2020/2235(INI))⁸,
- atsižvelgdamas į savo 2010 m. gegužės 20 d. rezoliuciją dėl bendrosios rinkos vartotojams

¹ OL L 210, 2006 7 31, p. 25.

² OL L 291, 2006 10 21, p. 11.

³ OL C 15 E, 2010 1 21, p. 10.

⁴ Priimti tekstai, P6_TA(2009)0124.

⁵ OL C 117 E, 2010 5 6, p. 46.

⁶ Priimti tekstai, P6_TA(2009)0163.

⁷ Priimti tekstai, P7_TA(2010)0189.

⁸ Priimti tekstai, P7_TA(2010)0191.

ir piliečiams sukūrimo¹,

- atsižvelgdamas į savo 2010 m. spalio 7 d. rezoliuciją dėl ES sanglaudos ir regioninės politikos po 2013 m.²,
 - atsižvelgdamas į savo 2010 m. gruodžio 12 d. rezoliuciją dėl gero valdymo ir ES regioninės politikos³,
 - atsižvelgdamas į Komisijos 2009 m. gruodžio 21 d. 20-ąją struktūrinių fondų įgyvendinimo metinę ataskaitą (2008 m.) (COM(2009) 0617/2),
 - atsižvelgdamas į Europos Komisijos 2010 m. kovo 3 d. komunikatą „2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ (COM(2010) 2020),
 - atsižvelgdamas į Komisijos 2010 m. kovo 31 d. komunikatą „Sanglaudos politika. 2010 m. strateginė ataskaita dėl 2007–2013 m. programų įgyvendinimo“ (COM(2010) 0110),
 - atsižvelgdamas į Komisijos 2010 m. spalio 6 d. komunikatą „Regioninės politikos įnašas į pažangų augimą 2020 m. Europoje“ (COM (2010) 0553 galutinis),
 - atsižvelgdamas į 2010 m. spalio 19 d. Komisijos komunikatą „ES biudžeto peržiūra“ (COM(2010)0700),
 - atsižvelgdamas į Komisijos 2010 m. lapkričio mėn. penktąją ataskaitą dėl ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ir sanglaudos politikos ateities („penktąją sanglaudos ataskaitą“),
 - atsižvelgdamas į Komisijos 2010 m. lapkričio 9 d. komunikatą dėl penktosios ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaitos išvadų (COM(2010) 0642),
 - atsižvelgdamas į Komisijos narių, atsakingų už regioninę politiką, jūrų reikalus ir žuvininkystę, užimtumą, socialinius reikalus ir įtrauktį bei žemės ūkį ir kaimo plėtrą raštą Europos Komisijos pirmininkui,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Regioninės plėtros komiteto pranešimą ir Biudžeto komiteto bei Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto nuomones (A7-0000/2011),
- A. kadangi SESV 174 straipsnyje nurodyta, kad siekdama skatinti visokeriopą darnią plėtrą, Sąjunga plėtoja ir vykdo savo veiklą, padedančią stiprinti jos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą,
- B. kadangi Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 40 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad programavimu turėtų būti užtikrinta, kad fondai veiktų koordinuotai ir kad jų veikla

¹ Priimti tekstai, P7_TA(2010)0186.

² Priimti tekstai, P7_TA(2010)0356.

³ Priimti tekstai, P7_TA(2010)0468.

būtų derinama su kitomis esamomis finansinėmis priemonėmis, EIB ir Europos investicijų fondu (EIF), ir kad toks koordinavimas taip pat turėtų apimti kompleksinių finansinių sistemų rengimą ir viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę,

- C. kadangi strategijoje „Europa 2020“ Komisija, aptardama strategijos pavyzdinę iniciatyvą „Tausiai išteklius naudojanti Europa“, įsipareigojo įgyvendindama nuoseklią finansavimo strategiją sutelkti ES finansines priemones (kaimo plėtrą, struktūrinius fondus, mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programas, transeuropinius tinklus, Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą (CIP) ir Europos investicijų banką (EIB)), sujungdama ES ir nacionalinių viešojo ir privačiojo sektorių finansinius šaltinius, taip atspindėdama politikos sričių ir priemonių darnos būtinybę,
- D. kadangi Penktojoje sanglaudos ataskaitoje aiškiai nurodoma, kad siekiant veiksmingos regioninės plėtros reikia glaudžiai koordinuoti viešąją politiką visais lygmenimis,
- E. kadangi Taryba savo 2010 m. birželio 14 d. išvadose dėl Komisijos 2010 m. strateginės ataskaitos dėl sanglaudos politikos programų įgyvendinimo pabrėžė, kad esant būtinybei reikia dar geriau koordinuoti sanglaudos politiką ir kitas ES ir nacionalines politikos strategijas, kad būtų galima didinti veiksmingumą siekiant paprastai ir darniai įgyvendinti bendrus tikslus, ir kad vykdant bendrąją sanglaudos politiką tikroji pridėtinė vertė kuriama taikant vieną strateginį požiūrį ir bendras įgyvendinimo taisykles, kurios taikomos ERPF, Sanglaudos fondui ir ESF,
- F. kadangi už regioninę politiką, jūrų reikalus ir žuvininkystę, užimtumą, socialinius reikalus ir įtrauktį bei žemės ūkį ir kaimo plėtrą atsakingi Komisijos nariai Komisijos pirmininkui J. M. Barroso skirtame rašte pripažino, kad siekiant tvarios ir integracinės ekonominės plėtros, kurią ES privalo pasiekti, būtina į visumą sujungti įvairias ES politikos strategijas, siūlydami parengti bendrą ES lygmens laikotarpio po 2013 m. ERPF, ESF, SF, EŽŪFKP ir EŽF strateginę programą,
- G. kadangi dėl 2007–2013 m. programavimo laikotarpio struktūrinės politikos reformos kaimo plėtra atskirta nuo bendrosios struktūrinių fondų sistemos,
- H. kadangi siekiant racialesnio išlaidų panaudojimo reikia, kad ES, nacionalinio, regioninio ir vietos lygmenų politika būtų veiksmingesnė bei efektyvesnė, ir kadangi didesnis koordinavimas ir papildomumas yra būtini siekiant modernizuoti sanglaudos politiką ateityje,
- I. kadangi nesant pagalbinių politinio pagrindo reali sąveika daugiausia priklauso nuo paramos gavėjų organizacinių ir strateginių gebėjimų suderinti įvairių ES priemonių finansavimą,
- J. kadangi į vietos plėtrą orientuotas požiūris gali labai padėti veiksmingai ir efektyviai įgyvendinti sanglaudos politiką, o išskirtinis dėmesys miestų poreikiams ir miestų vaidmeniui sanglaudos politikoje galėtų sąlygoti netolygią miesto ir kaimo vietovių plėtrą,
- K. kadangi būtina konsoliduoti valstybių biudžetus ir tam reikia imtis naujoviškų veiksmų, kad būtų padidintas bet kurio turimo finansavimo poveikis, ir kadangi dėl veiksmingo

politikos ir priemonių koordinavimo bus sutaupyta laiko ir išteklių ir taip bus užtikrintas realus efektyvumas ir veiksmingumas,

- L. kadangi reikia užtikrinti tiek horizontalų (siekiant įvairių politikos sričių nuoseklumo), tiek vertikalų (siekiant įvairių valdymo pakopų bendradarbiavimo ir koordinavimo) koordinavimą ir sąveiką,
- M. kadangi vadovaujantis nenuosekliu požiūriu gali atsirasti politikos spragų, be to, gali būti įgyvendinamos iš dalies sutampančios arba netgi viena kitai prieštaraujančios politikos strategijos, vykdoma prieštaringa visuomeninė veikla ir dubliuojami ištekčiai, o tai turėtų padarinių ir viešosios politikos veiksmingumui regiono lygmeniu, ir jos poveikiui nacionaliniu lygmeniu, ir kadangi naujausiuose Komisijos dokumentuose integruoto požiūrio sąvoka nėra nepakankamai pabrėžta,
- N. kadangi integruotesnei, nuoseklesnei, efektyvesnei ir veiksmingesnei sanglaudos politikai reikia didesnių pastangų siekiant pritaikyti ES politiką prie įvairių ES teritorijų ir regionų poreikių ir ypatybių,
- O. kadangi Strateginėms gairėms – kaip bendrosioms gairėms, kuriomis siekiama pagerinti galimybes gauti finansavimą – reikalingas geresnis fondų koordinavimas,
- P. kadangi Strateginėse gairėse aiškiai raginama padidinti struktūrinės, užimtumo ir kaimo plėtros politikos sąveiką, pabrėžiant, kad šiuo atveju valstybės narės turėtų užtikrinti iš ERPF, Sanglaudos fondo, ESF, Europos žuvininkystės fondo (EŽF) ir Europos žemės ūkio kaimo plėtros fondo (EŽŪKPF) finansuotinių tam tikros srities veiksmų tam tikroje teritorijoje sąveiką ir nuoseklumą; ir kadangi jose nurodoma, kad esminiai principai, susiję su įvairių fondų finansuojamų veiksmų koordinavimo priemonėmis, turėtų būti apibrėžti nacionaliniuose strateginių kryptių planuose (nacionaliniuose strateginiuose planuose),
- Q. kadangi atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą pripažįstama, kad biudžeto lankstumas ribotas ir kad esama kliūčių perskirstyti prioritetus net programų viduje, bet taip pat pažymima, kad programų tarpusavio nenuoseklumas ir didelė administracinė našta kelia grėsmę veiksmingumui,
- R. kadangi esamoje pokrizinėje padėtyje kaip niekada anksčiau svarbu suprasti valstybių narių ekonomikoje vykstančius procesus ir ES išteklių panaudojimo rezultatus,
- S. kadangi svarbu užtikrinti, kad būtų matoma ES finansavimo „europinė pridėtinė vertė“,
 1. ragina pateikti pasiūlymą dėl bendros strateginės programos, kad būtų užtikrintas bendras požiūris ir pasinaudota visų veiksmų, kuriais prisidedama prie tolesnių Sutartyse apibrėžtų sanglaudos politikos tikslų ir kurie finansuojami iš ERPF, Sanglaudos fondo, ESF, EŽŪKPF ir EŽF, sąveika;
 2. teigiamai vertina biudžeto peržiūros pasiūlymą, pagal kurį Komisija priimtų bendrą strateginę programą, kad būtų užtikrintas didesnis ES politikos sričių integravimas siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų įgyvendinimo; vis dėlto pažymi, kad didesnė veiksmų, finansuojamų iš anksčiau minėtų penkių bendros strateginės programos fondų, sąveika būtina ne tik siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų, bet visų pirma Sutartyje

įtvirtintų sanglaudos politikos tikslų;

3. palankiai vertina Penktąją sanglaudos ataskaitą – nors joje daugiausia dėmesio skiriama siekiui pabrėžti regionų ir sanglaudos politikos galimą indėlį įgyvendinant strategijos „Europa 2020“ tikslus, vis dėlto keliose ataskaitos išvadose atskleidžiama didesnės struktūrinių fondų, įskaitant Sanglaudos fondą, sąveikos reikšmė;
4. mano, kad būtina siekti racialesnio sanglaudos politikos išlaidų panaudojimo sumažinant finansavimo priemonių ir kanalų susiskaidymą, ir palankiai vertina Komisijos pasiūlymą siekti geresnio ES ir nacionalinių išteklių paskirstymo pagal prioritetus ir geresnio sutelkimo pagal temas, kad būtų užtikrintas geresnis fondų koordinavimas, paliekant galimybes stiprinti šios politikos strateginį pobūdį; vis dėlto pabrėžia, kad valstybių narių, regioninėms ir vietos valdžios institucijoms vis vien reikia pakankamo lankstumo pritaikyti prioritetus pagal specifinius jų plėtros poreikius;
5. pabrėžia, kad daugeliu sanglaudos politikos ekonominės plėtros iniciatyvų sukuriama ne tik galimybės, kurias būtų naudinga įgyvendinti – sėkmingas jų įgyvendinimas priklauso nuo žmogiškųjų ir fizinių veiksnių (pvz., geresnė infrastruktūra savaime nereiškia didesnio augimo, jei kartu nėra investuojama į švietimą, įmones ir inovacijas); todėl mano, kad pasiekus didesnę ERPF, ESF ir Sanglaudos fondo sąveiką būtų maksimaliai padidintas šių fondų poveikis plėtrai;
6. laikosi nuomonės, kad pagal EŽŪKPF įgyvendinami kaimo plėtros veiksmai ir tvarios žuvininkystės teritorijų plėtros veiksmai, įgyvendinami pagal EŽF, turėtų būti įtraukti į bendrą programą su kitais struktūriniais fondais, t. y. ERPF, Sanglaudos fondu ir ESF; todėl ragina Komisija įvertinti, kiek būtų galima užtikrinti išsamų požiūrį į kaimo ir žuvininkystės bendruomenių plėtrą, atitinkantį teritorinės sanglaudos tikslą, vietos plėtros veiksmus, įgyvendinamus pagal du minėtus fondus, perkėlus prie sanglaudos politikos ar bent jau užtikrinus aiškesnę visų fondų sąveiką; mano, kad vadovaujantis tokiu požiūriu būtų atsižvelgta į teritorinį poveikį turinčias pagrindines politikos sritis, be to, aktyviai regioniniu ar vietos lygmeniu plėtros procesuose dalyvaujantiems subjektams turi būti sudarytos galimybės vykdyti veiksmingą teritorija grindžiamą politiką, pritaikytą kaimo ir žuvininkystės teritorijų ar mažų salų teritoriniams poreikiams;
7. pabrėžia, kad turėtų būti stiprinamas net tik pačių sanglaudos politikos priemonių (ERPF, ESF ir Sanglaudos fondo) koordinavimas, bet ir pagal šias priemones finansuojamų veiksmų ir pagal TEN, Septintąją bendrąją programą ir CIP įgyvendinamų veiksmų koordinavimas;
8. mano, kad tarpusavyje sustiprinus ir koordinuojant ES politikos sritis galima neabejotinai užtikrinti geriausius ES biudžeto panaudojimo rezultatus;
9. vis dėlto pabrėžia tai, kad daugelis valstybių narių susiduria su įvairių fondų koordinavimo problemomis ir išreiškė susirūpinimą dėl sąveikos trūkumo, o kai kuriais atvejais – dėl fondų sutapimo; pabrėžia, kad šiuo atžvilgiu dėl sudėtingų fondų valdymo taisyklių reikalingi aukšto lygio instituciniai gebėjimai, kad būtų įveiktos kliūtys ir patenkinamai koordinuojamas fondų įgyvendinimas;

10. mano, kad bendromis projektų, finansuojamų iš ERPF, ESF, Sanglaudos fondo, EŽŪKPF ir EŽF (visų pirma skirtų kaimo ir žuvininkystės teritorijų ekonomikos įvairinimo priemonėms paremti), valdymo, tinkamumo, audito ir atskaitomybės taisyklėmis bus labai prisidedama ne tik prie veiksmingesnio sanglaudos politikos programų įgyvendinimo, bet ir prie supaprastinimo; be to, mano, kad tokiomis taisyklėmis būtų supaprastintas tiek paramos gavėjų vykdomas fondų panaudojimas, tiek ir nacionalinių valdžios institucijų vykdomas fondų valdymas, sumažinant klaidų riziką ir užtikrinant reikiamą atskyrimą, kuris atspindėtų politikos sričių, priemonių ir paramos gavėjų specifiką, taip pat palengvinant mažųjų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą sanglaudos politikos programose bei geresnį turimo finansavimo panaudojimą;
11. todėl pabrėžia būtinybę toliau naudoti ir stiprinti vieningo bendro reguliavimo modelį, apimantį valdymo, tinkamumo, audito, kontrolės ir atskaitomybės taisykles, kuris būtų naudojamas su glaustais ir konkrečiais atskirų fondų reglamentais, atspindinčiais kiekvieno fondo politinius tikslus; be to, pabrėžia, kad koordinavimas turi būti vykdomas visais politikos formavimo lygmenimis – nuo strateginio planavimo, įgyvendinimo ir mokėjimo iki užbaigimo, audito, kontrolės ir vertinimo;
12. taip pat pažymi būtinybę didinti administracinius gebėjimus valstybių narių, regioninių ir vietos lygmenimis ir suinteresuotųjų subjektų administracinius gebėjimus, kad būtų įveiktos kliūtys veiksmingai struktūrinių fondų ir kitų fondų sąveikai ir užtikrintas veiksmingos politikos formavimas ir įgyvendinimas; pabrėžia, kad Komisijai šiuo atveju tenka svarbiausias vaidmuo;
13. ragina Komisija išnagrinėti veiksmingiausias būdus padidinti sąveiką; šiuo atveju siūlo apsvarstyti galimybę leisti valstybėms narėms pasirinkti bendrą veiklos programą, skirtą vienam regionui, apimančią skirtingus fondus (ERPF, ESF, Sanglaudos fondą, EŽŪKPF ir EŽF) ir turinčią bendrą vadovaujančiąją instituciją;
14. ragina Komisiją pateikti pasiūlymus peržiūrėti kryžminio finansavimo nuostatas ir sumažinti jų taikymo kliūtis, atsižvelgiant į patikimus ir išsamius duomenis apie jų panaudojimą ir poveikį, kad būtų užtikrintas didesnis supaprastinimas ir teisinis jų taikymo tikrumas, palyginti su esama padėtimi;
15. ragina Komisiją paskatinti valstybės nares išplėsti sanglaudos politikos valdymo priemonių (t. y. programavimo, finansavimo ir įgyvendinimo remiantis nacionaline, regionine ir vietos partneryste) taikymą ir taikyti jas fondams, kurie pateks į planuojamą bendrą strateginę programą, kad būtų užtikrintas didesnis viešųjų išlaidų efektyvumas;
16. ragina Komisiją, rengiant naująją bendrą strateginę programą ir teikiant pasiūlymus dėl reglamentų, į juos įtraukti nuostatas, pagal kurias būtų leidžiama vietos ir regioninei partnerystei (didmiesčiams, miestams, funkciniais regionams, vietos valdžios institucijų grupėms) sujungti įvairius ES finansavimo šaltinius į nuoseklią ir integruotą programą jų teritorijose;
17. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybėms narėms.

AIŠKINAMOJI DALIS

Kada ir kuriose srityse gerinti koordinavimą ir sąveikas

Pranešėjas mano, kad dar daugiau įtakos sprendimui atkakliau siekti koordinuoti ES fondų ir programų pastangas turi Europoje prasidėjęs pokrizinis laikotarpis. Akivaizdu, kad per ateinančius kelerius metus dėl poreikio konsoliduoti valstybės biudžetus būsime priversti imtis naujovių ir turimomis lėšomis siekti didesnio poveikio¹. Daugelis pripažįsta, kad tai yra galimybė tai padaryti.

Ne vienoje rezoliucijoje Parlamentas atkakliai tvirtino, kad „norint užtikrinti optimalų augimą ir plėtrą šioje srityje, būtina skirtingų sektorių politikos sąveika ir visa apimantis požiūris jų atžvilgiu“ ir kad „turėtų būti <...> išipareigota vykdyti bendrą lanksčią ES politiką“². Bendrus fondų veiksmus sutelkus regiono ir (arba) vietos lygmeniu, didėtų jų pridėtinė vertė, o vietos suinteresuotieji subjektai turėtų galimybę konkrečius veiksmus pritaikyti pagal realius ekonominius ir socialinius poreikius ir kartu pagal užimtumo padėtį kiekviename konkrečiame regione (vietos plėtros strategiją, teritorija grindžiamus plėtros planus ir pan.).

Fondų veiklos koordinavimas ir ligi šiol pasiekti rezultatai

Kalbant apie ESF, iš sukauptos patirties akivaizdu, kad ekonominių veiksmų (inovacijų, mokslinių tyrimų, mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI), aplinkosaugos ir kt.) finansavimas iš ERPF gali būti veiksmingesnis, jeigu jis būtų glaudžiai koordinuojamas ir neatskiriamas nuo šio fondo veiksmų, ypač atsižvelgiant į tai, kad daugumos programų ir priemonių įgyvendinimo sėkmė daugiausia priklauso nuo sėkmingo kelių veiksnių derinio, iš kurių svarbiausias – žmogiškųjų išteklių plėtra. Abiejų struktūrinių fondų kuriamos pridėtinės vertės Europai didėjimas siejamas su pažanga siekiant ekonominių ir socialinių veiksmų sąveikos.

Dėl 2007–2013 m. programavimo laikotarpio struktūrinės politikos reformos Regioninės plėtros fondas atskirtas nuo bendrosios struktūrinių fondų sistemos. Pabrėžta, kad dėl šio atskyrimo nereikėtų nepaisyti kai kurių tikslų arba juos dubliuoti, be to, reikėtų užtikrinti plėtros galimybes panašiose kaimo ir miesto vietovėse, tačiau šiuo klausimu esama vienas kitam prieštaraujančių įrodymų. Siekiant kaimo plėtros politikos strategijų efektyvumo, jas būtina glaudžiai koordinuoti su EŽŪFKP priemonių ir panašių regioninės politikos priemonių įgyvendinimu. Šiuo klausimu Europos Parlamentas nuolat atkakliai tvirtino, kad būtina atidžiai stebėti kaimo plėtros atskyrimą nuo sanglaudos politikos, kad būtų galima įvertinti tikrąjį jo poveikį kaimo vietovių plėtrai. EŽŪFKP atskyrimo nuo sanglaudos politikos srities rezultatus reikėtų atidžiai įvertinti.

Didinti lėšų naudojimo lankstumą ir kurti administravimo kultūrą, kuria būtų skatinamas tarpdisciplininis požiūris ir fondų administravimo supaprastinimas, raginama nebe pirmą kartą. Dėl struktūrinių fondų, Septintosios bendrosios mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos programos ir Konkurencingumo ir inovacijų bendrosios programos sąveikų – Europos Parlamentas atkakliai tvirtino, kad būtina vengti didelio pajėgumų sutelkimo ekonominiuose branduoliuose ir įtakingiausiuose ES regionuose, apgailestaudamas,

² 2009 m. kovo 24 d. Europos Parlamento rezoliucija (TA(2009)0163).

kad finansavimo sąveikos tebėra menkai žinomos.

Sąveikos būtinos, tačiau kaip jas užtikrinti?

Svarbūs koordinavimo elementai jau įdiegti, tačiau siekiant geresnių sąveikų, šiuos elementus galima stiprinti. ES sanglaudos politikos priemonės (ERPF, ESF ir SF) valdomos pagal bendrą sistemą, kuri apima viską – nuo Strateginių gairių iki mokėjimų ir ataskaitų teikimo. Tačiau to nepakanka. Galima gerinti ne tik sanglaudos politikos priemonių koordinavimą.

Integruota planavimo ir įgyvendinimo sistema gali apimti visas politikos sritis, pvz., nacionalinis plėtros planas, arba ji gali apimti kelias politikos sritis, siekiant išspręsti pavienes sudėtingas problemas (t. y. strategija „Europa 2020“). Integruoto planavimo pranašumas yra suvokimas, kad sudėtingų problemų neįmanoma išspręsti taikant vienintelį sprendimą – nedarbo klausimo negalima išspręsti bedarbių mokymu, nes taip pat būtina įgyvendinti naujų darbo vietų kūrimo politiką, pvz., remti MVĮ, veiklą pradedančias įmones ir kt. Jeigu tai yra silpnai išsivysčiusi šalis (regionas) ir siekiama, kad ji pasivytų kitas, atskirai valdomų pavienių sektorių politikos strategijos įgyvendinimas, pvz., transporto ar aplinkosaugos infrastruktūros įdiegimas, neturės didelio poveikio bendram tos šalies vystymuisi¹.

Vadovaujantis nenuosekliu požiūriu, gali būti įgyvendinamos iš dalies sutampančios arba viena kitai prieštaraujančios politikos strategijos, vykdoma prieštaringa visuomeninė veikla ir dubliuojami išteklių, o tai turėtų padarinių ir viešosios politikos veiksmingumui regiono lygmeniu, ir jos poveikiui nacionaliniu lygmeniu².

ES sanglaudos politikos atveju tai reiškia, kad dabartinės planavimo ir įgyvendinimo sistemos, kuri apima žmogiškųjų išteklių, įmonių, ypač VMĮ, infrastruktūros ir kt. plėtros politikos strategijas (ir jų finansavimą), paskirtis – sudaryti sąlygas remtiniams regionams pasivyti kitus. Kiekvieną iš šių politikos strategijų įgyvendinant atskirai nebūtų pasiekta tiek daug, kiek pasiekama jas įgyvendinant kartu pagal integruotą planavimo ir įgyvendinimo sistemą. Bendras struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo veiksmų planavimas ir įgyvendinimas ir geresnė jų reintegracija į Kaimo plėtros ir Žuvininkystės fondų veiklą yra svarbiausias veiksnys siekiant atskleisti atsiliekančių regionų galimybes.

Sąveikos ir koordinavimas nereiškia, kad visais atvejais tiks vienas sprendimas. Užtuoj jo ieškojus, raginama atidžiai strategiškai koordinuoti priemones, politikos strategijas ir veikėjų veiksmus, kad būtų parengtos kruopščiai suplanuotos intervencinės priemonės ir programos, kurias įgyvendinant būtų atsižvelgiama į kiekvieno regiono teritorinius ypatumus ir jų pranašumus kitų atžvilgiu arba jų ypatumus, taikant integruotą teritorija grindžiamą požiūrį³.

Atsižvelgdamas į pirmiau pateiktą informaciją, pranešėjas mano, kad šiuo nelengvu laikotarpiu mums žingsnis po žingsnio siekiant pašalinti finansų ir ekonomikos krizės padarinius turime galimybę išnaudoti būsimų derybų dėl kitos daugiametės finansinės

¹ Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) leidinys *Regions matter: economic recovery, innovation and sustainable growth*, 2009, p. 125.

² Ten pat.

³ Tyrimas, EDORA (*European Development Opportunities for Rural Areas*) taikomųjų mokslinių tyrimų projektas, atliktas įgyvendinant „ESPON 2013“, 2010 m. liepos mėn., B dalis, p. 48.

programos laiką ir pasiekti didesnę ES fondų ir programų sąveiką, įdiegdami dar didesnę poveikį turintį koordinavimo mechanizmą. Siekdami šio tikslo, dabartines Strategines gaires turėsime perkelti į naują strateginio planavimo lygmenį, sukurdami bendrą strateginę programą ir papildydami bendrąją ES sanglaudos politikos priemonių sistemą papildomomis sąsajomis su kitomis su ES susijusiomis programomis.